საქ. მემარცხენე სოც.-ფედ. სარევ. პარტია

წელიწადი ...

ტრიბუნა

მთავარ კომიტეტის ორგანო

გაზეთი „ტრიბუნა“ ღირს
თვიურად 2,500,000 მან.
ცალკე ნომერი ყველგან 100,000 მან.
რედაქცია და კანტორა: ტფილისი, სასახლის ქუჩა, № 6
ტელეფონი 10—34.

განცხადების ფასი:
1 გვ. 20 კაპ. ჩერვონ. ...
4 „ 15 „
სამგლოვიარო განცხადება:
1 გვ. 3,500,000 მან.
4 „ 2500,000 „

№ 546 სამშაბათი, აგვისტოს 14 1923 წ. ყოველდღიური გაზეთი ფასი 100,000

კვირას, სექტემბრის 1, ქუთაისის პარტ. კლუბში მოწვეულია საქართველოს მემარცხენე სოც.-ფედ. პარტიის

ქუთაისის

სამაზრო კონფერენცია

დღის წესრიგი:

1. საერთაშორისო მდგომარეობა.
2. პარტიული მუშაობა.
3. ქუთ. კომიტეტის ანგარიში.
4. მოხსენება ადგილებიდან.
5. პარტიული წესდების გადასინჯვა.
6. მიმდინარე საკითხები.
7. არჩევნები ქუთაისის სამაზრო კომიტეტისა და სარევიზიო კომისიისა.

დელეგატებს ირჩევს ორგანიზაციის საზოგადო კრება.

ყოველმა ორგანიზაციამ ქუთაისის სამაზრო პარტიულ კონფერენციაზე უნდა გამოგზავნოს თითო დელეგატი. თუ ორგანიზაციაში ოცზე მეტი წევრია, ყოველ ოც წევრზე იგზავნება თითო დელეგატი. ახალგაზრდათა ორგანიზაციები გზავნიან თითო დელეგატს სათათბირო ხმით.

კონფერენცია გაიხსნება დილის 11 საათზე.

საქართველოს მემარცხენე სოც.-ფედ. პარტიის

სენაკის დრ. სამაზრო კომიტეტი

ამით აცხადებს, რომ ა. წ. აგვისტოს 26-სათვის ქ. ახალ-სენაკში მოწვეულია პარტ-ორგანიზაციების

სამაზრო კონფერენცია

დღის წესრიგი:

1. საბჭოთა ფედერაციის საგარეო და საშინაო მდგომარეობა.
2. პარტორგანიზაციების როლი საბჭოთა აღმშენებლობაში.
3. პარტიული მუშაობა.
4. დროებითი სამაზრკომის მოხსენება.
5. მოხსენებანი ადგილებიდან.
6. მიმდინარე საკითხები.
7. სამაზრო კომიტეტის და სარევიზიო კომისიის არჩევნები.

დელეგატები იგზავნება პარტორგანიზაციების მიერ, ყოველ 20 წევრზე ერთი. ორგანიზაცია, რომელშიაც ირიცხება 20-ზე ნაკლები ნამდვილი წევრი, მაინც გზავნის ერთ დელეგატს. ახალგაზრდათა ორგანიზაციებს უფლება აქვთ **სათათბირო** ხმით თითო წარმომადგენლის გამოგზავნისა.

კონფერენცია გაიხსნება საბჭოთა თეატრში, დღის 12 საათზე.

ს. მემარცხენე ს.-ფ. პ. სენაკის დრ. **სამაზრკომი.**

მშრომელთა ლაშქარი

ისტორიამ მე20 საუკუნის პირველ მეოთხედში უკვე იხილა ჯერ არ ნახული ლაშქარი. სოციალისტური იდეებისათვის მებრძოლი მშრომელი, გადასხმული იარაღში და შედგენილ ლაშქრის სახით ახალი მერცხალია, რომელიც კაცობრიობის ცხოვრებაში განსაკუთრებული თარიღით აღინიშნება.

დღეს კავკასიის ცალკე არმიის ხუთი წლის თავია. ეს ფაქტი და ის ბრძოლა, რომელიც გამოიარა, როგორც წითელმა ჯარმა საერთოდ, ისე ამიერ-კავკასიის ცალკე არმიამ კერძოდ, მნიშვნელოვანი ფურცლების დამწერია სოციალისტურ მოძრაობის ისტორიაში.

მშრომელთა ლაშქარი, რომელიც შედგა მუშებისა და გლეხების რევოლიუციონური ავანგარდისაგან, მთელი წლების განმავლობაში აწარმოებდა აუტანელ ბრძოლას, როგორც შინაურ კონტრ-რევოლიუციონურ ძალებთან, ისე გარეშე მტრებთანათ. ამ უმაგალითო ბრძოლებიდან მშრომელთა ლაშქარი გამოვიდა გამარჯვებული. რევოლიუციის ალამი მტკიცედ დაიცო მან და გაამაგრა საბჭოთა რესპუბლიკების ზღუდენი.

საქართველოში მენშევიკური ინფორმაციის წყალობით წითელი ჯარი წარმოდგენილი იყო როგორც ბარბაროსთა ხროვა, რომელიც ამსხვრევდა და ანადგურებდა ყოველივეს, ფაქტიურად წითელი ჯარი იყო და არის რევოლიუციონური ჯარი, მტკიცე დისციპლინით, თავის მოვალეობის შეგნებით, თავის როლის მნიშვნელობის გათვალისწინებით.

აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ მშრომელთა ლაშქარს ბრძოლის პროცესში მოუხდა ერთა ფარგლებშიაც შეჭრა და პოლიტიკური ცვლილებების მოხდენა. ეს მოვლენა დიდ შეხლა-შემოხლას იწვევდა ჩვენს საზოგადოებაში. ჩვენც, რომელნიც ვიდექით რუსეთის რევოლიუციის ორიენტაციაზედ, არ ვიყავით მომხრე უცხო ძალის შემოსვლის ჩვენს ტერიტორიაზედ. ამ დებულებას ამაგრებდა ის ჯანსაღი მოსაზრება, რომ თუ ნორმალურ პირობებშიაც ერთი ერის ძალის შესვლა მეორე ერში, როგორი მიზნებითაც არ უნდა იქნეს იგი, იწვევს ეროვნულ ტკივილებს, კონკრეტად ჩვენს სინამდვილეში ამას შედეგად მოყვება უფრო მეტი გაუგებრობა ფართო მასებში. ამ განსაკუთრებულ მდგომარეობას შექმნიდა ის ისტორიული ფაქტი, რომ 117 წლის ბატონი ერის მშრომელნი მოდიოდენ ყოფილ დამონებული ერისაკენ. ამ ფაქტს უეჭველად დიდი პოლიტიკური მნიშვნელობა ჰქონდა. მისი სრული იგნორაცია დაგვაყენებდა არასასურველ შედეგების წინაშე.

არა თუ ჩვენ, ლენინი და ტროცკიც წინააღმდეგი იყვნენ საქართველოში წითელი ჯარის შემოსვლისა. რა თქმა უნდა ამით ისინი კონტრ-რევოლიუციონურ ნიადაგზედ კი არ იდგნენ, არამედ ანგარიშს უწევდენ კონკრეტ პირობებს.

ჩვენი მიზანი იყო ქართველი ხალხის დაკავშირება რუსეთის რევოლიუციასთან. ამ მიზნისათვის საუკეთესო გზა იქნებოდა შინაგანი ძალების მიერ მენშევიზმის ლიკვიდაცია. კომუნისტებიც პირველად ამ გზას დაადგა. როდესაც მოხდა აქტი საქართველოს გასაბჭოებისა უცხო ძალის დახმარებით, ჩვენ დავდექით ფაქტის წინაშე. უმჯობესი იყო საქართველოს გასაბჭოება მომხდარიყო შინაგანი ძალების საშუალებით, მაგრამ რადგან ის მოხდა უცხო ძალის დახმარებით, ეს კიდევ არ ნიშნავდა იმას, რომ თავის თავად დადებითი მოვლენა, უარსაყოფად მიგვეჩნია მხოლოდ იმიტომ, რომ უცხო ძალა ღებულობდა მონაწილეობას.

ჩვენი თვალსაზრისი, რომ უცხო ძალის შემოსვლა გამოიწვევდა მთელ რიგ გაუგებრობას გამართლდა. მუშათა კლასის ნაწილი ამ აქტის გამო მოექცა მენშევიკების გავლენის სფეროში, მხოლოდ წლების მუშავობის შემდეგ შესაძლებელი გახდა ამ მდგომარეობის გამოსწორება. მემარჯვენეთა კოალიციის დაშლა ნაწილობრივად ამ გარემოების დასურათებაა.

დღეს საბჭოთა რესპუბლიკის მოქალაქეა ქართველი მშრომელი. იგი ამავე დროს წევრია იმ დიდი კავშირის, რომელიც არსებობს საბჭოთა რესპუბლიკების სახით. ამ დიდ კავშირს იცავს მშრომელთა ლაშქარი, წითელი არმია.

საქართველოს მუშებმა და გლეხებმა თავისი კერ დით უნდა დაიცონ არსებული წყობილება.

გარეშე მტრების წინააღმდეგ საბჭოთა რესპუბლიკების მშრომელნი უნდა აღსდგენ, როგორც ერთი კაცი, ხოლო მშვიდობიან პერიოდში ყველამ უნდა შესძლოს თავისი საკუთარი ძალებით რევოლიუციონური მონაპოვარის დაცვა და შენარჩუნება.

გაუმარჯოს მშრომელთა ლაშქარს!

გაუმარჯოს წითელ ჯარს!

ამიერ-კავკასიის ცალკე არმიის ხუთი წლის თავი

ტფილისი. ამიერ-კავკასიის ცალკე არმიის რევოლიუციონური სამხედრო საბჭოს.

გვგზავნებათ რევოლიუციონური სამხედრო საბჭოს ბრძანება 18 აგვისტოს 1923 წ.

დღეს ხუთი წლის თავია დღიდან ამიერ-კავკასიის ცალკე არმიის (ყოფილი მე-XI) შექმნისა. იგი შეიქმნა მუშათა და გლეხთა იმ ცალკე პარტიზანულ რაზმებისაგან, რომელნიც წინაღუდგენ კოლჩაკსა და დენიკინს და ჩამოყალიბდა ასტრახნის ლაშქრობის მძიმე პირობებში იმ დროს, როცა სრულიად მოწყვეტილი იყო ცენტრს და სამი მხრით გარს ერტყა მოწინააღადეგის საუცხოვო ძალები. ბრძოლის ქარცეცხლში, გამარჯვებათა და დამარცხებათა შორის მუშათა და გლეხთა რევოლიუციონურ სულისკვეთებით აღტკინებული იგი ძლიერდება, იზრდება. დენიკინის შემუსვრისა და ყუბანის გაწმენდის შემდგომ იწყებს დიად გამათავისუფლებელ მოძრაობას აღმოსავლეთისკენ. დიდი პატივი შეხვდა წილად ამიერ-კავკასიის ცალკე არმიას: მან პირველმა აანთო მშრომელ მაჰმადიან მოსახლეობაში მსოფლიო სოციალურ რევოლიუციის ჩირაღდანი. ძმური დახმარების ხელი გაუწოდა შევიწროვებულ ერებს და მიუტანა მათ თავისუფლება რუსეთის კონტრ-რევოლიუციისა და ევროპიულ იმპერიალიზმისაგან, პირველად მან დაამყარა მშვიდობა და თავისუფალი შრომა დაღესტნის, აზერბეიჯნის, საქართველოს, სომხეთისა, აჭარისა და აფხაზეთის ხალხთა შორის, რომელნიც მანამდე ერთმანეთს მტრობდენ და სპობდენ. დღეს არმია დაუცხრომელად იღწვის ამიერ-კავკასიის ეროვნულ შეიარაღებულ ძალთა შექმნისათვის, რათა აღმოსავლეთის მშრომელთ შეეძლოთ თითონვე გახდენ თავის ქვეყნის შემდგომი სვე-ბედის ნამდვილი ბატონ-პატრონი. ამიერ-კავკასიის ცალკე არმიამ განვლო დიდი გოლიათური გზა ასტრახნის ველ-მინდვრებიდან მოყოლებული არარატის მწვერვალამდე, კასპიის ზღვიდან შავ ზღვამდე, დაღესტნის ველნი და მთის უღელტეხილნი, ამიერ-კავკასიის მთანი და მინდორნი. მრავალი საუკეთესო მებრძოლნი შეეწირა მსხვერპლად მძიმე ომიანობას, აურაცხელი მსხვერპლის ფასად იქმნა გამარჯვება მოპოვებული. ამ დაღუპულთა ხსოვნის წინაშე დროშებ-დახრილი რესპუბლიკათა რევოლიუციონური სამხედრო საბჭო მოუწოდებს ამიერ-კავკასიის ცალკე არმიის მხედართ ისევე მტკიცედ და შეუდრეკლად იყვნენ თავიანთ რევოლიუციონურ სადარაჯოზე, როგორც მათი რაინდი თანამებრძოლნი მტკიცედ იყვნენ ხუთი წლის თავგანწირულ ბრძოლის დროს. დაე, დღესაც ისევე, როგორც წინეთ. ამ ქვეყნის მშრომელთა ერთობით ამიერ-კავკასიის ცალკე არმიამ მთელ ქვეყანას უჩვენოს მაგალითი დიადი კულტურობისა და ღირსებით ეჭიროს წითელი დროშა აღმოსავლეთისკენ. რესპუბლიკათა რევოლიუციონური სამხედრო საბჭო წითელ არმიელებს, კომანდირებს, კომისრებს და ამიერ-კავკასიის ცალკე არმიის პოლიტიკურ მუშაკთ ულოცავს ხუთი წლის თავის დღესასწაულს.

რესპუბლიკათა რევოლ. სამხ. საბჭოს თავმჯდ. მოადგილე **სკლიანსკი.**

მთავარსარდალი **კამენევი.**

—:—

ბრძანება № 68.

კავკასიის ცალკე არმიის ჯარებს.

ქალ. ტფილისი 14 აგვისტო 1923 წ.

ამხანაგო წითელ არმიელებო, კომანდირებო, კომისრებო და ჯარში მოსამსახურენო, კავკასიის ცალკე არმია (უწინ მე-XI) დღესასწაულობს არსებობის ხუთი წლის თავს.

ხუთი წელი რევოლიუციის დაუვიწყარ და სისხლში შერეულ შვილებისა, ხუთი წელი აღსავსე ტანჯვით, გამარჯვებებით და განუწყვეტელი მზადებით მომავალ ბრძოლებისათვის გვაშორებს ჩვენ იმ მომენტს, როდესაც რევოლიუციის ცეცხლში დაიბადა მე-XI წითელი არმია.

დიდი გზა, რომელიც გადადიოდა მილიონ უდაბნოებზედ, კასპის ზღვაზედ და კავკასიის მიუვალ მთებზედ გვაშორებს იმ ადგილს, სადაც ჩაისახა ის და მიიღო გაცეცხლებული გული რევოლიუციის დამცველისა.

თეთრგვარდიელთა სამხრეთელ რაზმების დამარცხება და სრული განადგურება მათი, ძმური დახმარება ამიერ-კავკასიის ჩაგრულ ერებისადმი, მონაწილეობა საბჭოთა ძალაუფლების აღმშენებლობაში და დამყარება ერთა შორის მტკიცე ძმური მშვიდობიანობისა ნაცვლად შურისა და მტრობის, განუწყვეტელი სწავლა-მეცნიერება—ყოველივე ეს ავსებდა არმიას ცხოვრების ყოველ დღეს და ყოველ საათს.

ატარებს რა წინ ჩირაღდანივით იდეას ინტერნაციონალიზმისა, არმია თვით განხორციელებაა მისი: ამიერ-კავკასიის მუშათა და გლეხთა შეიარაღებული რაზმები ემატებიან და უერთდებიან მის მებრძოლ რაზმებს, რომ კიდევ უფრო მიუვალი გახდეს საბჭოთა ამიერ-კავკასიის საზღვრები.

ყოველივე ეს მის სასახელო ისტორიაა, რომლითაც უფლება აქვს იამაყოს.

თქვენი წინამორბედნი, რომელნიც იღუპებოდნენ ასობით და ათასობით მტრის ტყვიებისა და ყოველნაირ გაჭირვებისაგან, უცნობი გმირები დაღუპულნი რევოლიუციისათვის და ისიც, ვინც ცოცხალი გადარჩა; თქვენ, მოსულნი მათ შესაცვლელად ახალი ძალებით, მუშებო და გლეხებო საბჭოთა დიდი ქვეყნისა, შემქნელნო ამა ისტორიისა.

სახელოვანო მებრძოლნო!

ვსდგევართ რა არმიის არსებობის მეექვსე წლის მიჯნაზედ, დარწმუნებულნი მის ძლიერებაში და შეურყევლობაში გავყურებთ რა მომავალს რევოლუციონური სამხედრო საბჭო გილოცავს თქვენ ხუთი წლის თავის დღესასწაულს.

რევოლიუციონური სამხედრო საბჭო გამოსთქვამს მტკიცე რწმენას, რომ დიდებული წარსული, აღბეჭდილი ყოველი წითელარმიელის, კომანდირის და კომისარის გულში, მშვენიერ შესავალად გამოდგება იმ არა ნაკლებ მშვენიერ ფურცლებისათვის, რომელსაც ჩასწერს არმია თავის შემდეგ ისტორიაში.

დავხაროთ დროშები დაღუპულთა მოსაგონებლად და ნიშნად ფიცისა, რომ განვაგრძობთ მათ საქმეს, ერთხმად შევსძახოთ:

გაუმარჯოს ოქტომბრის დიდ რევოლიუციას!

გაუმარჯოს მის სისხლსა და ხორცს მუშურ-გლეხურ წითელ არმიას!

გაუმარჯოს ჩვენ სახელოვანს კავკასიის ცალკე არმიას!

ბრძანება ესე წაკითხულ იქნეს ყველა გუნდებში, ესკადრონებში, ბატარიებში და და კომანდებში დღესასწაულის დღეს.

არმიის სარდალი ა. **ეგოროვი.**

სამხედრო რევოლ. საბჭოს წევრები: **შ. ელიავა. ა. მიასნიკოვი.**

პოლიტგამგეობის უფროსი **ი. ვრაჩოვი.**

შტაბის დრ. უფროსი **კუზნეცოვი.**

უცხოეთი

სამხრეთ-სლავია

ვენა. 9 აგვისტო. სამხრეთ-სლავიაში მოახლოვებული მუნიციპალური არჩევნების გამო, სამხრეთ-სლავიის მუშათა პარტიამ გამოუშვა მოწოდება, რომელშიაც მოითხოვს სრულს თავისუფლებას კლასიურ ბრძოლაში, სამხრეთ-სლავიის უღელს ქვეშ მყოფ ველა ერების თვითგამორკვევის უფლებას და მუშურ გლეხურ მთავრობის შექმნას.

ბულგარეთი

ვენა. 9 აგვისტო. ოსმალების საწინააღმდეგო მაკედონიის აჯანყების 20 წლის თავის აღსანიშნავათ, სოფიაში შესდგა მაკედონიის ორგანიზაციების მანიფესტაცია, რომელშიაც მონაწილეობა მიიღო 6000 მაკედონელმა ემიგრანტმა. მანიფესტაციის გამო „რაბოტნიჩესკი ვესტნიკი“ აღნიშნავს, რომ ერთად ერთი გზა მაკედონიისათვის თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის მოსაპოებლათ—ეს არის გაერთიანებული ბრძოლა ბულგარეთის კომუნისტურ პარტიასთან მუშურ-გლეხური მთავრობის დაარსებისათვის გაზეთი აღნიშნავს, რომ მაკედონიის ემიგრანტებმა უარი უნდა სთქვან კაპიტალისტურ სახელმწიფოსთან კავშირზე და მხარი დაუჭირონ

საბჭოთა რუსეთს მის ბრძოლაში იმ საზავო ხელშეკრულებების გასაუქმებლათ, რომელნიც მონათ აქცევენ მაკედონიას. მანიფესტაციაში მონაწილეობა მიიღეს აგრეთვე მაკედონიის ემიგრანტ-კომუნისტებმა, რომელთაც გამოაქვეყნეს მოწოდება, სადაც ბალკანეთის კომუნისტურ ფედერაციისა, საერთაშორისო რევოლიუციონურ პროლეტარიატისა და რუსეთის საბჭოთა რესპუბლიკასთან მთლიანობისაკენ მოუწოდებენ მაკედონიის ხალხს.

ბ ე ლ გ ი ა

პარიზი. ბრიუსელიდან მიღებული ცნობით ბელგიის სენატმა იმმუნიტეტი წაართვა სოციალისტ დეპუტატებს რენიეს და ფრეტიურს რკინის გზელთა უკანასკნელი გაფიცვისათვის ხელის შეწყობის გამო.

ი ნ გ ლ ი ს ი

ლონდონი. 8 აგვისტო. ლონდონის ნავთსადგურის მუშების გაფიცვა გრძელდება. ბურჟუაზიული გაზეთები მოითხოვენ შესწყვიტონ დახმარების მიცემა გაფიცულთა ოჯახებისათვის, რადგანაც, მათი აზრით, დახმარება აქეზებს გაფიცულებს.

ლიფილდი. 9 აგვისტო. ტრანსპორტის მუშების კავშირი შეუერთდა რკინისგზელთა ეროვნულ კავშირს, რაც პირველი ნაბიჯია ტრანსპორტელებისა,—რკინის-გზელთა და მაღაროების მუშათა წინანდელ სამთა კავშირის აღდგენისაკენ მიმართული; ეს კავშირი ორი წლის წანეთ დაირღვა იმის გამო, რომ რკინის გზელებმა უარი სთქვეს მაღაროების მუშების გაფიცვის მხარის დაჭერაზე.

ს ა ბ ე რ ძ ნ ე თ ი

ვენა. 9 აგვისტო. სალონიკიდან მიღებულ ცნობების თანახმად, ათინაში და სალონიკში მუშების დიდი დემონსტრაციები მოხდა; დემონსტრაციები გამოწვეული იყო სიძვირით.

ა ზ ე რ ბ ე ი ჯ ა ნ ი

ბაქო. 10 აგვისტო. უმაღლეს ეკონომიურ თათბირს საერთო გეგმათა კომისიამ მოიწონა სამრეწველო სექციის დადგენილება აზერბეიჯანში სახელმწიფო კინო ფაბრიკის დაარსების შესახებ. გადაწყვეტილია მიცემულ იქნეს 25,000 ჩერვ. მანეთის სესხი იმ ხარჯთ-აღრიცხვის ანგარიშში, რომელიც განზრახულია სურათ „ქალწულის კოშკის“ ლეგენდის დასადგმელათ.

ს ო მ ხ ე თ ი

ტროპიკული ინსტიტუტი

ერევანი. 10 აგვისტო. ტროპიკულ ინსტიტუტის (მალარიასთან საბრძოლველად) ხელმძღვანელად მოსკოვიდან მოელიან პროფესორ კედროვსკის. გამოკვლევის მოსახდენად მოდიან პროფესორები სკრიბინი და მარტინოვსკი.

მუსიკალური საქმეები

ბევრი დაიწერა ქართული მუსიკის შესახებ, ბევრმა გამოსთქვა აზრი, თუ როგორი ნიადაგი უნდა ჩაეყაროს მუსიკალურ საქმეს საქართველოში, ბევრი მოსთქვამდა იერემიას ცრემლებით ქართული ხელოვნების მწარე წარსულზე, რომ ერთ საუკუნე და კიდევ მეტი ღვთის ანაბარად მიგდებული ქართული ხელოვნება კინალამ ჩაბარდა ისტორიას უკუღმა ბედის ტრიალს დაე ჩემი ცრემლებიც, როგორც პატარა ქართველის მიემატოს მათ ქვითინს, თუ კი ამით საქმეს ვუშველით და მწარე წარსულის მიერ განადგურებულ მშობლიურ მუსიკას, ისეთი ქართველები გამოექომაგებიან, რომელთაც შეეძლებათ განახორციელონ ცხოვრებაში პრაქტიკულად ყველა ის, რაც გაზეთების ფურცლებზე დაწერილა.

როცა ჩვენ ტკივილებზე გვიხდება ხოლმე ლაპარაკი, ნებსით თუ უნებლიეთ, ვცდილობთ გამოვძებნოთ საშვალებები ამ ტკივილების დასაშოშმინებლად. ერთ-ერთი და უმთავრესი საშვალება—ეს არის გადავავლოთ თვალი ევროპიულ ქვეყნების მუსიკალურ განვითარების ისტორიას, სადაც ჩვენ დავინახავთ ისეთ მაგალითებს, რომლის საშვალებით მათ შესძლეს მშობლიურ მუსიკალურ კულტურის მაღლა დაყენება და გაფურჩქვნა. ასეთი საშვალება და მეთოდი უნდა იქნეს მიღებული ჩვენს მუსიკალურ ხელოვნებაშიც. რა არის მიზეზი ჩვენი ასე დაჟინებითი სურვილისა და მისწრაფებისა ნაციონალურ მუსიკის აღორძინებისაკენ? ამის პასუხს ჩვენ ვპოვებთ მის გარემო ბუნებაში და ჩვენ შორის საგნების და მოვლენების დაუსრულებელ მრავალ ფეროვანებაში. და მათ შორის სხვა და სხვა ნაირ კავშირის ფორმებში. მთელი მსოფლიო არის განვითარება მონოგენიურისა გეტეროგენიურ ფორმებისაკენ. სხვა და სხვანაირობა ახასიათებს ყოველივე ლამაზს და მშვენიერს, მიუმატეთ ერთ do-ს ერთი Mi და ჩვენ მივიღებთ ჰარმონიულ თანხმოვანობას, რომელიც არის აუცილებელი ძირითადი საშვალება ყოველივე ესთეტიურ შემოქმედებისა. ეხლა მიუმატოთ do-ს ორმოცი do, ჩვენ მივიღებთ მხოლოდ უნისონს, რომელიც ახასიათებს ყოველ პრიმიტიულ, დაბალ ხარისხოვან ნაწარმოებს. ასეთი უბრალო მაგალითი საკმარისია იმისათვის, რომ დავამტკიცოთ აუცილებლობა და საჭიროება ჩვენ ნაციონალურ კულტურულ აღორძინებისა და მსოფლიო კულტურის ოჯახში ეროვნულ ელფერით შესვლისა. მეტად საინტერესო და დიდ მნიშვნელოვანი იყო თვით მსოფლიო მუსიკის კულტურისათვის ის დიადი პროცესი მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევარში, რომელიც ახასიათებს რუსულ მუსიკალურ ხელოვნების განვითარებას, მე-18—19 საუკ. ევროპის კულტურა ტალღასავით შემოიჭრა რუსეთში და რუსულ ხელოვნების ყოველივე დარგს დაასვა თავისი დაღი და ელფერი. ასეთი ბედი ეწვია რუსულ მუსიკას, რომელიც შებოჭილი იყო ევროპიულ მუსიკალურ ლიტერატურით და ფორმებით.

მოდუმდა და თითქმის მივიწყებას მიეცა რუსული ნაციონალური მუსიკა ევროპის მუსიკის გავლენის ქვეშ, ასეთ მდგომარეობას ვერ შეურიგდენ რუსეთის ხელოვანები და იწყება ბუნებრივი რეაქცია რუსულ მუსიკის განთავისუფლებისა იტალიანურ გერმანულ და ფრანგულ გავლენისაგან. გამოდიან მთელი რიგი კომპოზიტორების, როგორც მუსორგსკი, კორსაკოვი, გლინკა, ტანეევი ბოროდინი აქედან იწყება არამც თუ იდეური, არამედ ორგანიზაციული გამოსვლაც, არსდება მრავალი მუსიკალური საზოგადოებები, მაგ. ბალაკიროვის. რუსული მუსიკალური საზოგადოებები, ასე გასინჯეთ, ტფილისშიც კი გახსნეს (ტიფლისსკოე რუსსკოე მუზიკალნოე ობჩესტვო), რომელთაც დასახული ქონდათ ზემოხსენებულ მიზნის განხორციელება, ნუ თუ ასეთი მაგალითი თავგანწირული და დაუღალავი მუშაობისა ჩვენც არ უნდა გვახალისებდეს, გვაქეზებდეს ეროვნულ მუსიკალურ გათვითცნობიერებისაკენ. რუსეთის მოწინავე ინტელიგენციაც იღებდა მხურვალე მონაწილეობას, რომ რუსულ საოპერო ხელოვნებაშიც შეეტანათ ცვლილება თარგმიდენ ოპერებს, რასაც მოჰყვა რუსეთის საოპერო თეატრების გაეროვნება.

ამის შემდეგ მე მინდა ქართული მუსიკალური ხელოვნების ბედი დაუკავშიროს რუსეთისა და მოვაგონო ყველა ქართველ კომპოზიტორებს და მუსიკოსებს გამოიჩინონ ეროვნული შეგნება შორსმჭვრეტველობა, რომ ისტორიულ აუცილებლობას გაუკეთონ სათანადო ანალიზი და გაერთიანებული ძალით ემსახურონ ქართულ ხელოვნებას. ყველა მშობლიურ მუსიკის მოჭირნახულეს უნდა ექმნეს სამოქმედო ასპარეზი ამ დარგში; ყველამ ერთად უნდა გააჩაღონ დიდი კულტურული ბრძოლა და გაანთავისუფლონ უცხო მუსიკის გავლენისაგან ქართული მუსიკა, რომ ამით საშვალება მიეცეს მას გაიშალოს და გაიფურჩქნოს თავის ეროვნულ ფარგლებში. ამას მოითხოვს საკაცობრიო მუსიკალური ხელოვნება და მაშინ უფრო თვალსაჩინო გახდება ყველასათვის ქართული მუსიკალური ხელოვნების სილამაზე. დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს ქართულ მუსიკალურ ხელოვნების ციხე-სიმაგრეებს; ტფილისის საოპერო თეატრს და კონსერვატორიას.

პირველში ქართველმა მშრომელმა ხალხმა უნდა მოისმინოს მშობლიურ ენაზე ყველა ოპერები, ხოლო მეორემ უნდა ალ[illegible] ჟანგებზე ღირსეული შვილები.

ამისათვის კი [illegible] მომზადება. ჩვენ არ გვაქვს ერთი სახელმძღვანელოც კი ქართულ მუსიკალურ ლიტერატურაში. ამას უნდა მიექცეს დიდი ყურადღება.

საინტერესოა ამ მხრივ—რა კეთდება მთავრობის სფეროებში—ჩვენ ვიცით, რომ დამსახურებულმა მუსიკოსმა ია კარგარეთელმა დასწერა მუსიკის ისტორია. ეს წიგნი მოწონებულია სახალხო განათლების კომისარიატის მიერ და მიღებულია დასაბეჭდათ. მაგრამ, როგორც ეტყობა, კიდევ დიდი დრო გაივლის და ამ წიგნს ვერ ვიხილავთ სინათლეზე. იმიტომ, რომ დიდ დაუდევრობას და გულცივობას აქვს ადგილი ჩვენში. წიგნის შინაარს კარგათ იცნობს აგრეთვე ქართული ეტნოგრაფიული საზოგადოებაც, სადაც ნაწილობრივათ აქვს წაკითხული. გაზეთების ცნობით კომპ. ფოცხვერაშვილს დაუწერია წიგნი ქართული ხალხური სიმღერები და ქართველი კომპოზიტორები.

კარგი იქნება, რაც შეიძლება ადრე განიხილავდეს კომისია და გვაცნობდეს მის ბედს. სავალალოა აგრეთვე ის გარემოება, რომ ჩვენ არა გვაქვს რეპერტუარი ქართული რომანსებისა.

ამ მხრივ დიდ უხერხულობას განვიცდით იმ დროს, როდესაც მრავალი ქართული რომანსები ჩვენი კომპოზიტორებისა დაუბეჭდავია.

საჭიროა ქართული ხელოვნების აღორძინებისათვის ჩვენმა კომპოზიტორებმა დაისახონ მიზნად პროტექციონიზმი, მზგავსად რუსეთის კომპოზიტორებისა, რომ სული არ გავარდეს დიად საქმეს. ეს უნდა მოხდეს ეხლა, როდესაც კაცობრიობის ბედს დაჰქრის სიო თავისუფლების, სიო სილამაზის. გაუმარჯოს ქართულ ხელოვნებას!

ლადო გავაშელი.

ფურცლები დღიურიდან

(გაგრძელება)

(გამორჩენილი დღე)

30 იანვარი, 1907 წ.

მას აქედ, რაც კი მახსოვს ჩემი თავი ადამიანად და ჩემს შეგნებაში არსებობს გარჩევა კარგისა და ავისა, მე დავეძებ ცხოვრებაში სილამაზეს და მხოლოდ მისთვისა ვსცოცხლობ. არა ერთხელ ვიყავი მით გატაცებული და არა ერთხელ გამოვსცადე ის გრძნობა, რომელსაც ჩვენ დაჟინებით უწოდებთ სიყვარულს, თუმცა მას ჭეშმარიტ სიყვარულთან საერთო არა აქვს რა...

მე მიყვარდა და მიყვარს დღესაც ლამაზი ბუნება: იქნება ის ტოსკანის, თუ ალაზნის ველი მშვენიერ ვენახებით, ან ლიმონ-ფორთოხალთა წალკოტებით მორთული; ნორვეგიის სალი კლდეები ლამაზ ფიორდებით, თუ იტალიის ან იაპონიის ზღვის პირა ადგილები, საუცხოო ბაღებით ვარდ-ყვავილთა სამეფოდ გადაქცეული! ფინეთის თუ ციმბირის გაუტეხავი ფიჭვის ტყეები კრიალა ტბებით და მდინარეებით; ალპების თუ კავკასიის მაღალი ქედი ცაში ატყორცნილ მყინვარე მწვერვალებით და თვალთ უწვდებელ უფსკრულებით!.. მიყვარდა და მიყვარს!..

მიყვარდა და მიყვარს დღესაც კაცობრიობის კულტურის საუკეთესო მონაპოვარი. ყოველი მისი ლამაზი ნაშრომი და ნაყოფი: იქნება ის უძველესი ეგვიპტური მანუსკრიპტი უსახელო ბარმინისა გამოუცნობი იეროგლიფი და საიდუმლო მონაწერი შორეული წარსულიდგან, თუ ელვარე, შუქურა ლექსი თანამედროვე პოეტისა ან ბელეტრისტის სიმბოლიური სურათი! ფარაონების განსასვენებლი[illegible] მონებისაგან ხრიოკ უდაბნოში აღმართული უზა[illegible] მაზარი და ტლანქი პირამიდები მოუხეშავ და უ[illegible]ნო სფინქსებით, საუკუნეთა შეუჩერებელ წინსვლ[illegible]ში სამუდამო ძილით შეპყრობილნი, გაქვავებულნი სიბნელით მოცულნი,—თუ თავისუფალ ადამიანი[illegible] ზენაარ ნიჭით შექმნილი მშვენიერი ვილლა, კოხ[illegible] ლამაზი, ნათელი, საუცხოვო ბაღებით, შადრევნებით, ქანდაკებით და ყოველნაირი მხატვრული ხელოვნებით შემკული და გაცოცხლებული ადამიანთა საუკეთესო გრძნობების გამომხატველი ძველ ძველი საამური სიმღერები და საგალობლები,

მოხუცებულებასთან ბრძოლა და გაახალგაზრდება.

10.

ადამიანთა გაახალგაზრდავება. მოხდენილ ოპერაციების შედეგები.

ცხადია ადამიანზე გაახალგაზდავების ექსპერიმენტების მოხდენა ძლიერ ძნელ საქმეს წარმოადგენს და ეგეთი ექსპერიმენტების მოხდენა შეიძლება მხოლოდ იმ შემთხვევებში, როდესაც სათესლე ჯირკვლის ოპერაცია მოხდენილ უნდა იქნეს რაიმე გართულებულ ავადობისა გამო. ამასთანავე უგავლენოთ არ რჩება თვითშთაგონების მომენტი, რის გამო საჭიროა ავადმყოფმა არ იცოდეს მოხდენილ ოპერაციის შესახებ.

პროფ. შტეინახს მხოლოდ სამი შემთხვევა ჰქონდა მოეხდინა ადამიანზე გაახალგაზდავების ოპერაცია. მოვიყვანთ ორ შემთხვევას ოპერატორის აღწერის მიხედვით.

პირველი პაციენტი იყო მოხუცი 71 წლისა, მსხვილ კომერციულ დაწესებულების დირექტორი; ამ მოხუცს მარცხენა სასქესო ჯირკვალზე სიმსივნე ჰქონდა და სწორედ ამ ავადობისა გამო მიმართა პროფ. შტეინახს. უკანასკნელმა ოპერაციის მოხდენის დროს მთლად ამოაცალა ავადმყოფს დაავადებული ჯირკვალი, ხოლო დაუავადებელ მარჯვენა სათესლე ჯირკვლის მილი, პაციენტის დაუკითხავად და უჩუმრად გადასკვნა. სამი კვირის შემდეგ სნეული, რომელსაც მანამდის აწუხებდა გარდა ნაჩვენებ სიმსივნისა, აგრეთვე თავის ბრუ, სუნთქვის შეხუთვა, გულის სისუსტე და სკლეროზი, იმდენათ გამოკეთდა, რომ საავადმყოფოდან გამოეწერა. რამოდენიმე თვის შემდეგ პაციენტი მთლად შეიცვალა, ძნელი საცნობელი შეიქნა. აი როგორ აღწერს თავის ახალ მდგომარეობას პაციენტი პროფ. შტეინახისადმი მიწერილ წერილში: „ოპერაციის შემდეგ მოვთავსდი სანატორიუმში, სადაც ჩემდა განსაცვიფრებლად განვიცადე ეროტიული სიზმრები და რამოდენიმეჯერ პოლუციაც მომივიდა. მადა იმდენად მომემატა, რომ ძლივს შემიძლიან მისი დაკმაყოფილება, ეგეთ სიძვირის დროს (ამ დროს ვენაში ძლიერი სიძვირე იყო); წინედ დაბეჩავებულად ვგრძნობდი თავს; ეხლა რამოდენიმე თვეა რაც მომეტებულად მხიარული შევიქენ. ეხლა მხნე შეხედულება მაქვს და ჩემს ხნოვანებისათვის მომეტებულად მკვირცხლი შევიქენი; ახალი ნაცნობები 60 წლისას მთვლიან, როდესაც დანამდვილებით 71-სა ვარ. წინედ ჩქარი სიარული სულს მიხუთავდა და მიმძიმებდა, ეხლა-კი სრულიად განვთავისუფლდი ამ მოვლენებიდან და თავისუფლად შემიძლიან ვიარო მთელი საათი. ჩემი ავადობა, რომელიც 15 წლის განმავლობაში მტანჯავდა—შეწყდა, თავის ბრუ მინიმუმამდე შემცირდა; ერთი სიტყვით სრულიად აღარ ვგრძნობ მოხუცებულებას; შემიძლიან როგორც წინედ სიახალგაზდავეში, ისე ვიაზროვნო, სწორად და დალაგებით ვსწერო, აგრეთვე დალაგებით ვიბაასო-ვიმსჯელო. ჯანსაღობის ნიშნად მიმაჩნია აგრეთვე ის მოვლენაც, რომ ეხლა მე მიხდება ყოველ კვირეულად პარიკმახერის მოწვევა თმაწვერ-ულვაშის გასაკრეჭათ, წინედ-კი გაკრეჭა ორსამ კვირაში ერთხელ მიხდებოდა. ხელები რომლებიც წინეთ მიძიგძიგებდენ, ეხლა მომიმაგრდენ, ასე რომ შემიძლიან შესრულება წვრიმალ სამუშვერის; ამნაირად ჩემი ეხლანდელი მდგომარეობა წარმოადგენს ფრიად სასიხარულო სურათს და ბედნიერება ცხოვრებისა კვლავ დაბრუნებული მაქვს“...

წერილის ავტორი უმატებს კიდევ ზოგიერთ დაწვრილებით ცნობებს, რომლებიც ნათლად მოწმობენ პაციენტის სქესობრივ სრულ აღდგენაზე.

მეორე შემთხვევის ობიექტათ იყო 44 წლის უბრალო მუშა, რომელსაც განვითარებული ჰქონდა ნიშნები ადრიან მოხუცებულობისა, სისუსტისა და სხვ. ორთავე თესლსადინარ მილის გადასკნის და გადაჭრის შემდეგ ყველა ნიშნები მოხუცებულობისა გაქრენ: პაციენტმა კვლავ დაიწყო მუშაობა; ადვილათ შეეძლო 6 ფუთი ტვირთის გადატანა და წლის ბოლომდის წონაში მოიმატა 30 გირვანქა.

ამნაირათ პროფ. შტეინახმა თავის განსაცვიფრებელ ცდებით, გამოკვლევებით და დასკვნებით სრული იმედი აღძრა სიბერესთან ბრძოლის წარმოების შესაძლებლობის და სიყმაწვილის დაბრუნების, მაგრამ ჯერ ეს ცდები არ დამთავრებულან, ჯერ ფართო ხასიათი არ მისცემია ეგეთ ოპერაციებს, რის გამო საბოლოო დასკვნა, თუ რამდენათ შესაძლოა სიცოცხლის გაგრძელება, რამდონათ შეიძლება გაახალგაზრდავება, ჯერ-ჯერობით შეუძლებელია.

11.

გაახალგაზრდავება სასქესო ჯირკვლების გადანერგვით გარმსის ცდები ძაღლებზე.

როგორც ზევით დავინახეთ პროფ. შტეინახი მამობრივ სქესთა გასაახალგაზდავებლათ მიმართავდა სასქესო ჯირკვლის თესლსადინარ მილის გადასკვნას, ე. ი. სარგებლობდა მხოლოდ და მხოლოდ იმავ ორგანიზმის ძალებით, რომელზედაც ახდენდა ოპერაციას და არ შექონდა ორგანიზმში არაზიარი ელემენტები.

ვორონოვი და გარმსი მეორე გზით წავიდნენ, სახელდობრ მოხუცებულებაში შესულ ორგანიზმში შეჰქონდათ ახალგაზდა ორგანიზმის სასქესო ჯირკვლები, ე. ი. დაადგენ იმ მეთოდს, რომლითაც შტეინახი სარგებლობდა დედობრივ სქესის გაახალგაზრდავებლათ.

გარმსი ცდებს ახდენდა ძაღლებზე (ტაქსებზე). მოვიყვანთ ერთ-ერთ ეგეთ ცდას და მის შედეგებს. ოპერაცია მოსახდენი ძაღლი—ტაქსა, იყო 17 წლის; მოხუცებულობისა გამო მას რამოდენიმე ადგილას თმა ამოცვენილი ჰქონდა, კბილების უმრავლესობა ამოვარდნილი, მხედველობა, ყნოსვა და სმენა შესუსტებული; სხეულის კანი მოფარული იყო ბებერებით (კოპებით), რომლებიც წარმოადგენდენ გადაგვარებულ საქონე ჯირკვლებს; სქესობრივი მოთხოვნილება და სურვა უკანასკნელ რამოდენიმე წლის განმავლობაში მას სრულიად არ გამოუჩენია; სათესლე ჯირკვლის ნაწილის გასინჯვამ ნათელჰყო, რომ უკანასკნელი თითქმის მთლიანად და სავსებით ატროფიულ პროცესში შესულა, მხოლოდ დაპატარავებულ სათესლე ჯირკვლებში იქი-აქ მოიპოებოდენ მომწიფებული სათესლე ძაფები (სპერმატოზოიდები); შუალა ქსოვილის უჯრედების რაოდენობა ძლიერ მცირეოდენი-ღა იყო დარჩენილი.

6 სექტემბერს, 1920 წელს, გარსმა ამ ძაღლს გადაურგო სამი თვის ტაქსიდან ამოღებული სათესლე ჯირკვალი; უკვე 3—4 დღის შემდეგ მოხუც ძაღლს გაეღვიძა სქესობრივი სურვა. წინედ ძაღლი განუწყვეტლივ იწვა და სძინავდა, ეხლა-კი, ერთი კვირის შემდეგ მან მოძრაობა, მარდათ სირბილი დაიწყო; ამავე დროს კანზე ამოყრილი ბებერები თან და თანობით შემცირდენ. 22—25 სექტემბერს ძაღლს მოძრაობა და სქესობრივი სურვა შეუსუსტდა. 8 ოქტომბერს გარსმა ხელმეორედ გადაურგო სათესლე ჯირკვლის ნახევარი; რამოდენიმე დღის შემდეგ სქესობრივი სურვა ძაღლს კვლავ აღეძრა. 21 ოქტომბერს ის მომეტებულათ გამოცოცხლდა, ბებერები თვალსაჩინოდ შეუმცირდა, ხოლო სამი კვირის შემდეგ, 17 ნოემბერს, ბებერებმა კვლავ იწყეს ზრდა, სქესობრივი სურვა შემცირდა, ძაღლი ჩავარდა ეგეთივე მოხუცებულობრივ სისუსტეში, რომელშიაც იყო ოპერაციამდის. გარსმა ხელახლა გადაურგა სათესლე ჯირკვლის ერთა მესამედი; ზემოჩამოთვლილი მოვლენანი კვლავ განმეორდენ. ამ რიცხვიდან დაწყებული 1921 წ. 11 თებერვლამდის ძაღლს ბებერები კანზე აღარ გაჩენიან და სქესობრივი სურვაც შერჩა, მხოლოდ შემდეგ მოხუცე[illegible]ლობის მოვლენებმა იჩინეს თავი. 10 მარტს ე. ი. მე-186-ე დღეს პირველ ოპერაციიდან, გარ[illegible] მეოთხეთ გადაურგო სათესლე ჯირკვალი, მაგ[illegible] მან მოქმედება ველარ გამოიჩინა, ძაღლს მოხუ[illegible]ბულობამ სძლია, ის სრულიად დასუსტდა და მე-2[illegible] დღეს ბუნებრივ სიკვდილს ეზიარა.

მომაკვდავი ძაღლი იდო ჩვეულებრივ პოზ[illegible] (როგორც ძილის დროს), პულსი და სუნთქმა [illegible] და თანობით შეუსუსტდა და ბოლოს მთლად შე[illegible]წყდა—ცხოველი გარდაიცვალა უბრძოლველ[illegible] სრულიად მშვიდათ, უთრთოლვოთ და როგო[illegible] ემჩნეოდა უტანჯველათ.

ახალ ცდების შედეგები გარმს ჯერ-ჯერობ[illegible] არ გამოუქვეყნებია.

12

ვორონოვის ცდები ცხოვრებაზე გაახალგაზდა[illegible]ბის ცდები ადამიანებზე.

ამავე მიმართულებით ახდენდა და ახდ[illegible] ცდებს ექიმი ვორონოვი, რომელიც მუშაობს კ[illegible] ლეჟდე-ფრანსეს ვიზიოლოგიურ სადგურზე საფრ[illegible]ნგეთში.

მის ცდების ობიექტებს შეადგენდნენ თხე[illegible] და ცხვრები.

ერთ-ერთი ცდა მოხდენილი იყო ვორონოვ[illegible] მიერ 14 წლის ცხვარზე, რომელიც თავის შეხედ[illegible]ლობით ძლიერ უბადრუკ სურათს წარმოადგენდ[illegible] ძლივს-ღა იდგა, ძიგძიგებდა, ვერ იკავებდა შარდ[illegible] და სჩანდა, რომ შორს არ იყო სიკვდილისაგან.

7 მაის 1918 წელს ვორონოვმა მას გადაურგ[illegible] სათესლე ჯირკვლის 4 ნაჭერი, ცხვრის საკუთა[illegible] სათესლე ჯირკვლების ამოუღებლად. რამოდენიმე თვის შემდეგ ფეხების ძიგძიგი და შარდის შეუკავებლობა შეწყდა: ცხვარმა ახალგაზდის შეხედულება მიიღო; როდესაც მასთან ერთად შეამწყვდიეს ახალგაზდა დედალი ცხვარი, მან არა თუ გამოიჩინა სქესობრივი ლტოლვილება, არამედ კიდოვაც შესძლო დაეკმაყოფილებია სქესობრივი სურვა სავსებით; ახალგაზდა დედალმა ცხვარმა 1919 წ. თებერვალში შვა სრულიად ჯან-საღი კრავი ამ გაახალგაზდავებულ ცხვრიდან.

ოპერაცია მოხდენილ ცხვარს რამოდენიმე ხნის შემდეგ ისევ ამოაცალეს გადარგული ჯირკვლები. 3 თვის შემდეგ ცხვარი ეგეთივე მოხუცებულობრივ მდგომარეობაში ჩავარდა, როგორშიაც იმყოფებოდა პირველ ოპერაციამდის. ეხლა განმეორებით ჩაურგეს ჯირკვალი, შედეგები ისეთივე აღმოჩნდა, როგორც პირველი ცდის დროს: ცხვარ[illegible]

თოვანებულ მუსიკალურ სულთაგან წარმონა-
ნი თანადროული მუსიკალური მშვენიერებანი,
ა სულის გამხსნელნი და ამყვავებელნი!...

მიყვარდა და მეყვარება მუდამ, ვინაითგან
ა ეს არის ჭეშმარიტად ლამაზი და მარად ყვე-
თვის მოსაწონი და მშვენიერი ვით ჭეშმარიტე-
ვინაიდგან ყველა ეს არის უცვლელი და მა-
ი თავის ლამაზი შინაარსით კაცობრიობის
რებაში! და მართლაც, ყველგან და ყოველ-
, როდესაც კი ვნახავდი ამ სილამაზეს ცხოვ-
ში მე ვიწონებდი მას და განვიცდიდი ალტა-
ს, სიხარულს, ვსტკბებოდი, სიყვარულსა ვგრძნო-
ი..

. . . .

მომწონდა მე ქალის სილამაზეც,—და მარ-
ც ყველგან და ყოველთვის, როდესაც კი შევ-
ბოდი ცხოვრებაში ლამაზ ქალს, ალტაცებით
ბებოდი მას, ვეტრფოდი, შევხაროდი, ხშირად
კებოდი, მაგრამ... სიყვარულს, ნამდვილს სიყვა-
ს, ვერა ვგრძნობდი!.. და თუმც ჩემი გრძნობა
წმინდა მუდამ და რაინდული, მაგრამ იგი ვერა
ლობდა სამაგიეროს და სანატრელს და გული
ამ ნატკენი რჩებოდა... ჩემს აღფრთოვანებას,
აცებას და ტრფობას მოსდევდა მალე გამოფხი-
ება, ათვალისწუნება და განშორება: ნამდვილს
არულს აქ ადგილი არა ჰქონია; აქ ყოფილა
ლოდ ერთგვარი კაცთაგან თავის თავის მო-
ება ძულვილით და სიმწარით დაჯილდოვებუ-
...

აქ სილამაზე ყოფილა მხოლოთ კაცის წარ-
დგენაში, როგორც იდეალი და სიყვარულიც.
ვილი მისი მიღწევისა და მასთან დაახლოვებისა
არა როგორც არსებული სინამდვილე .. ამაში
დავრწმუნდი არა ერთხელ; არა ერთხელ ვიწვნიე
სიმწარე და სიძულვილი, მაგრამ... მაგრამ, ალ-
ქალის სილამაზე, თუმც ჭეშმარიტების მხრივ
ოებითი და ყალბი,—ყოფილა ის აუცილებელი
მეტად მავნე სენი ადამიანის ცხოვრებაში, რო-
საც ასათუოდ უნდა შეებრძოლოს ადამიანის
ება ცხოვრებიდგან განსანდევნად და დასაგმობ-
: როგორც ადამიანის გაუმაძღარ ფანტაზიით
მის სიხარბით შექმნილი „ბრილიანტი", „ოქ-
", და ამ გვარი ღირებულებანი ამწვავებენ სი-
ცხლეს, ჰხრწნიან ადამიანის სულსა და გულს და
ზავსებენ მას დამშეულს და გაუმაძღარს ნადირს,
სე ქალის სილამაზე, ასეთ ღირებულებად გა-
ქცეული, ჰბალავს მის სურვილს, იწვევს პირუტ-
ულს ბრძოლას, ჰხრწნის ადამიანს და ჰსწამლავს
ცხოვრებას!..

ვიდრე ეს ღირებულება არსებობს ჩვენს წარ-
დგენაში და მასა აქვს უპირველესი მნიშვნელობა „ქალის შეფასებაში", ასეთი „სილამაზე" ამდაბლებს ქალს, როგორც ადამიანს, როგორც ადამიანთა საზოგადოების სწორ-უფლებიანს წევრს, როგორც ლამაზ და მაღალ პიროვნებას, აღჭურვილს ყოველ გვარი ადამიანური ღირსებით, მშვენიერებით, კეთილ-შობილებით.

სწორედ ასეთმა ცალმხრივობამ ქალის სილამაზის შეფასებაში და ასეთმა ნამდვილი ადამიანური სილამაზის შეუფერებელმა განწყობილებამ ადამიანთა შორის გამოიწვია დაქვეითება ქალისა და შექმნა ის ტრაღიკული მდგომარეობა, რომელშიაც იმყოფება ქალთა უმრავლესობა, ამ „ღირებულებას" მოკლებული!..

სწორედ ამან დაამახინჯა ქალის გონება და სული, ამან შექმნა წარმოდგენა მითომ და „ქალის სისუსტისა", ამან დაუმორჩილა ქალი ცხოვრებაში მამაკაცს, ამან შეჰქმნა ატმოსფერა სიცრუისა და სიყალბისა კაცსა და ქალს შორის!..

რა სამარცხვინოა და საბრალო მდგომარეობა იმ ქალისა, რომლის ბედილბალიც დამოკიდებულია მის გარეგან სილამაზეზე?! რა ტრაღიკულია ბედი იმ ქალისა, რომელიც მოკლებულია ამ „სილამაზეს" და ამავე დროს მდიდრულად შემკულია სილამაზით და შინაარსით, როგორც პიროვნება, როგორც ადამიანი?! რა რიგ უხდა იტანჯებოდეს ასეთი ქალი ან რა გაუგებრობა უნდა იყოს მისა და მამა კაცის შორის?!..

ბევრი საუკუნეა საჭირო მისთვის, რომ ეს უსამართლობა მოისპოს... დიდი ბრძოლა და რევოლიუცია საჭირო მისთვის, რომ მამა კაცის და დედაკაცის ფსიხიკა გარდაიქმნას და გადახალისდეს ისე, რომ ამ ორი სქესის შუა ნამდვილი სულიერი კავშირი დამყარდეს და ადამიანური დამოკიდებულობა არსებობდეს, რომ მათ შორის ასეთი გაუგებრობა და ასეთი შეუთვისებლობა აღარ იყოს!.. ეს კი შესაძლოა მაშინ, როდესაც არსებული წესწყობილება ძირ-ფესვიანად შეიცვლება და ადამიანთა შორის უთანასწორობა მოისპობა!

როდესაც გაბატონებული კლასებისაგან შექმნილი პირად უზრუნველყოფისთვის ღირებულებანი მოისპობიან და მთელი ძალა-უფლება გადავა მშრომელი ხალხის ხელში! როდესაც მოისპობა „სიმდიდრე" და „საკუთრება" და ყოველი სილამაზე და საუნჯე ცხოვრებისა გახდება ყველასათვის ერთნაირად მისაწდომი და მოსაწონი! როდესაც ქალს მიეცემა ღირსეული ადგილი ცხოვრებაში და როგორც მშრომელს, პატივცემულს საზოგადოების წევრს, გაეხსნება თავისუფალი გზა სრულ-ყოფისკენ და წარმატებისკენ!..

გენო ყორჩიბაში.

(გაგრძელება იქნება).

ახალი ამბები

— ხ. მ. უ. ხ. ქარხანა „შრომ"-ახ, სამთომა-
ო განყოფილებამ ყოველგვარი ზომები მიიღო
ცხლგამძლე ნაწარმოებთა დამზადების გასაფარ-
თოებლად „შრომა"-ს ქარხანაში (სადგურ.—ძირულა) მოლაპარაკება სწარმოებს ამიერ-კავკასიის წარმოებებთან და დაწესებულებებთან,რომელთაც კი სჭირდებათ ცეცხლ გამძლე ნაწარმოებნი „შრომის" ქარხნიდან მათი მოწოდების შესახებ.

— მოსავალი საქართველოში. ტფილისის მაზრაში პურეულის მოსავალი საერთოდ საშუალოა, ხოლო სიმინდისა საშუალოზე მეტი.

— ბორჩალოს მაზრაში სეტყვით მიყენებულმა ზარალმა მოსალოდნელი მოსავალი 50 პროც. შეამცირა. სეტყვისაგან მაზრაში დაზარალებულია შემდეგი რაიონები: ლუქსემბურგის 3,768 დესეტინა, შულავერის—186 დეს. სარვანის—520 დეს. ბაშკიჩეთის—930 დესეტ. გვალვამ და მოურწყაობამ დააზარალა შულავერის რაიონში—442 დესეტ. სარვანის—500 დესეტ. სულ მაზრაში დაზარალდა 6 ათას დესეტინაზე მეტი. საერთოდ სეტყვისა და გვალვის გამო, მოსავალი ბორჩალოს მაზრაში საშუალოზე ნაკლებია.

მოსავალი დუშეთის მაზრაში: დუშეთის მაზრის დაბლობ რაიონებში მუხრანსა, საგურამოსა და რამოდენიმედ ბაზალეთის რაიონში [illegible] ლიანი ზამთრისა, მშრალი გაზაფხულისა და ნაწილობრივად ზაფხულის წვიმების [illegible] მოსავალი შარშანდელზე 45 პროც. ნაკლებია; მთის რაიონებში ფასანაურის და მლეთის. სადაც ნაგვიანები ნათესები იყო, მოსავალი კარგია.

— შეშა რკინის გზებისთვის. ამიერ-კავკასიის რკინის გზათა სამართველომ იჯარით აიღო 330 დესეტინა ტყე სიღნაღის მაზრაში შეშის დასამზადებლად მომავალ ზამთრისათვის ნავარაუდევია დაამზადონ 5,000 კუბიკური საჟენი შეშა.

— უმუშევართათვის დახმარება. მეტყვავეთა კავშირის უმუშევრებისათვის კავშირმა გადასწყვიტა გაიღოს დახმარება: ოჯახიან უმუშევრებისათვის 3 მილიონი მანეთი, უოჯახოთათვის 2 ნახ. მილიონი მან.

პარტიაში

სენაკი. ივლისის 29-ს შესდგა სამაზრო კომიტეტის გაფართოებული სხდომა.

დღის წესრიგში დასმული იყო შემდეგი საკითხები: 1) მომენტი და ჩვენი ტაქტიკა, 2) მოხსენებანი ადგილებიდინ; 3) სამაზრო კონფერენციის მოწვევის საკითხი; 4) პარტიული მუშაობა და 5) მიმდინარე საკითხები.

მომენტსა და ტაქტიკის შესახებ მოხსენებით ამხ. გრიშა ხოფერია. ამხანაგმა გააკეთა საერთაშორისო ვითარების მიმოხილვა, აღნიშნა საბჭოდა რესპუბლიკების საგარეო და საშინაო მდგომარეობა და ნათლად მოხაზა ის გზა, რომელსაც ადგას ჩვენი პარტია. აზრთა გაცვლა-გამოცვლის შემდეგ სხდომამ ერთხმად მიიღო ამხ. მომხსენებელის მიერ წარმოდგენილი რეზოლიუცია. შემდეგ მოსმენილი იქმნა საინფორმაციო მოხსენებანი შემდეგი ორგანიზაციების შესახებ: ისულის, ძონძირის, სენაკის, თეკლათის, ნოსირის, აბაშის, საგვაზაოს, კოდორის, ონტოფრს, სეფიათის, ძველი სენაკის, ნაოლალევის და სხ. გამოირკვა, რომ პარტორგანიზაციების და პარტ-უჯრედების ცხოვრება ყველგან საერთოდ ნორმალურად მიმდინარეობს. რაკი სხდომის წინაშე გადაიშალა დამაკმაყოფილებელი სურათი, დადგენილი იქმნა აგვისტოს 26-სათვის პარტიული სამაზრო კონფერენციის მოწვევა ქ. ახალ-სენაკში.

პარტმუშაობის განსავითარებლად კრებამ დაავალა ამხ. გ. ხოფერიას მაზრაში არსებულ პარტუჯრედების და ორგანიზაციის შემოვლა და ზოგან ახალ ორგანიზაციის შექმნა. გადაწყვეტილ იქმნა ქ. სენაკში პარტიული ბიუროს დაარსება და პარტლიტერატურის შეძენა. დასასრულ სხდომაზე განიხილეს საორგანიზაციო ხასიათის საკითხები. პასუხისმგებელ მდივანს დაევალა სამაზრკომის შემდეგი სხდომის მოწვევა.

ლუხია ხოფერია.

უმუშევარ ამხანაგების საყურადღებოთ. ხუთშაბათს, 16 აგვისტოს, ნაშუადღევის 12 საათზედ, დანიშნულია უმუშევარ ამხანაგთა კრება. ყველა უმუშევარი ვალდებულია გამოცხადდეს აღნიშნულ დროს პარტიულ კლუბში, ტფილისის საქალაქო კომიტეტის ოთახში. ვინც არ გამოცხადდება ამოიშლება სიიდან.

მდივანი **შ. იაშვილი.**

საწევრო ბილეთების შემოწმება.

8 აგვისტოდან სწარმოებს პარტიის საწევრო ბილეთების შემოწმება. პარტიის ყოველი წევრი, ჩაწერილი ტფილისის რომელიმე ორგანიზაციაში, ვალდებულია გამოცხადდეს ბილეთის შესამოწმებლად საღამოობით 6—8 საათზედ პარტიულ კლუბში. ბილეთების შემოწმება უნდა დასრულდეს 14 აგვისტომდე.

ტფ. კომიტეტის მდივანი **მ. სეფერთელაძე.**

ხალხთა დღესასწაული

მკითხველებს მოეხსენებათ, რომ მოსკოვის სამეურნეო გამოფენის მთავარ კომიტეტის მიერ გამოფენის დროს გამართული იქნება „ხალხთა დღესასწაული", რომელზედაც სხვათა შორის მოწვეულია ქართული ეროვნული ორკესტრის ანსაბლი, რისთვისაც კომიტეტისაგან გადადებულია 300 საქონლის მანეთი. ქართველ ახალგაზრდა მუსიკოსთა საზოგადოების გამგეობამ, რომლის განკარგულებაშია ამ ჟამად ასეთი ნაციონალური ორკესტრი ქართული მუსიკის რეპერტუარით, გადასწყიტა მიიღოს მონაწილეობა ამ დღესასწაულზე რამოდენიმე სიმფონიური კონცერტის მოწყობით, რომლებზედაც შესრულებული იქნება, როგორც ქართული ხალხური სიმღერა-მოტივები, ეგრეთვე ქართულ კომპოზიტორთა ნაწარმოები. ამავე დროს საზოგადოების გამგეობის მიერ აღძრულია შუამდგომლობა სახალხო კომისართა საბჭოს წინაშე გამოფენის კომიტეტისაგან გადადებულ 300 საქონლის მანეთის გარდა—500 საქონლის მანეთის დახმარების აღმოსაჩენად, რომლის გაღებითაც მხოლოდ შესაძლებელი იქნება დღესასწაულზე გამგზავრება. საჭიროება ქართული ეროვნული შემოქმედების გამოქვეყნებისა საბჭოთა რესპუბლიკების მთელ ხალხთა წინაშე ეჭვს გარეშეა და იმედია სახალხო კომისართა საბჭო დაეხმარება საზოგადოებას ამ საქმეში.

ი. ტუხკია.

ახალგაზდავდა და სქესობრივი უნარი სავსებით
მოიჩინა—მასთან დამწყვდეულმა დედალმა (ცხვა-
ა ათას-ცხრაას-ოც წ. თებერვალში მოიგო მეო-
თ კრავი.

ამნაირი ცდები ვორონოვმა მოახდინა მთელ
გ ცხვრებზე: შედეგი ყოველთვის დამაკმაყოფი-
ებელი იყო.

ეხლა ვორონოვმა თავისი ცდების მოხდენა
ადამიანებზე მოიწადინა.

ვინაიდგან სათესლე ჯირკვლები აუცილებლივ
ით და იმავე ან ახლო ნათესავურ ტომის ცხოვე-
ლის უნდა იყოს და ამავე დროს ადამიანის სათეს
ე ჯირკვლების შოვნა (აბა ვინ დასთანხმდებოდა
დასთანხმდება სხვის გასაახლგაზდავებლად სა-
კუთარ სათესლე ჯირკვლების ამოჭრას) მომეტებუ-
ლად ძნელია ან სრულიად შეუძლებელი, ვორონო-
მ სცადა ადამიანის მსგავს მაიმუნების სათესლე
ჯირკვლების გადარგვა ადამიანში. ადამიანის ახლო
ნათესავ ცხოველებს წარმოადგენენ: პავიანი და შიმპანზე. აი ამ მაიმუნების სათესლე ჯირკვლებით
ისარგებლა თავის ცდების მოსახდენად ადამიანებზე
ვორონოვმა.

აღწერილია 6 შემთხვევა ამ მეთოდით ადამიანთა გაახალგაზდავებისა.

განსაკუთრებით საინტერესოა ვორონოვის
მიერ აღწერილი შემდეგი შემთხვევა:

ოპერაცია მოხდენილი იყო 16 ნოემბერს 1920
ლიტერატორ-დრამატურგზე, რომელსაც მოხუ-
ცებულობის ყველა ნიშნები თვალსაჩინოდ ჰქონდა
გამოხატული. პაციენტი 61 წლისა იყო, კანი მას
ძლიერ დანაოჭებული ჰქონდა, სხეული მოხრილი;
სიარული შეეძლო ნელის ნაბიჯით და ამ შემთხვევაშიაც კი ქანაობდა.

ყოველივე ფიზიკური გარჯა მისთვის ტანჯვას
წარმოადგენდა; მადა დაკარგული ჰქონდა,
ლიტერატურული შრომის უნარი შემცირებული,
გონება დასუსტებული; სრულიად აღარ შეეძლო
აზრის გამოსახატავად მოსდენილ წინადადებების
შეთხზვა, მეხსიერება-კი თან და თან ეკარგებოდა.
უკანასკნელ 10 წლის განმავლობაში პაციენტი
სრულ სქესობრივ სისუსტეს და უმოქმედობას განიცდიდა.

ამ მოხუცს ვორონოვმა გადაურგა მაიმუნის
სათესლე ჯირკვლის ნაწილი; მე 23-დღეს პაციენტს
დაუბრუნდა სქესობრივ ცხოვრების უნარი; ამასთა-
ნავე შესანიშნავად შეეცვალა გარე შეხედულობა:
ტანში გასწორდა, შეხედვა გაუცოცხლდა, მიუხე-
დავად ჭაღარისა, პაციენტის შეხედულობა ახალგაზდა, ენერგიით აღსავსე ადამიანის შთაბეჭდილებას იძლეოდა; მას ეხლა შეეძლო ძველებურ ყოფა-ცხოვრების ტარება, დაუბრუნდა უნარი ნათლად მსჯელობა—აზროვნებისა და დაუღალველათ საათობით მუშაობისა, ერთი სიტყვით მოხუცი სავსებით გაახალგაზდავდა.

უფრო საკვირველ მოვლენას შეადგენდა 74 წლის მოხუც ინგლისელ მოქალაქის ა. ლ. ხ. გაყმაწვილება. სურათებით, რომლითაც დართულია ვორონოვის წიგნი ჩვენ ვეცნობით ამ პაციენტის მდგომარეობას ოპერაციამდის და ოპერაციის შემდეგ. ოპერაციამდის გადაღებულ სურათზე პაციენტი წარმოადგენს მომეტებულად მოძაბუნებულ, ლონე მიხდილ და დაბეჩავებულ სახის გამომეტყველობით მოხუცს. როგორც ვორონოვი მოწმობს პაციენტი ძლივს მივიდა მის ლაბორატორიაში მსხვილ ჯოხის საშუალებით და ძალდატანებით ღა აბიჯებდა.

ოპერაციის მოხდენის შემდეგ გაიარა რამოდენიმე თვემ და ახალი სურათი სულ სხვა სახის და გამომეტყველების ადამიანს იძლევა: მოხუცს სხეული გასწორებია, კუნთები დაჭიმულან და მომაგრებულან: პაციენტი უკვე თავისუფლად ადის მთებზე, თავისუფლათვე დადის და ერთობა სპორტით. მაგრამ მომეტებულად შესანიშნავია ის, რომ მელოტი თავი ბალნით მოფარულა, რომელსაც 3—სანტიმეტრამდის მიუღწევია.

მესამე სურათი გადაღებულია 1-ნახ. წლის შემდეგ.

თქვენ წინ გაახალგაზდავებული პირია თუთხმეტ წლით მაინც: ნაოჭები გაშლილან, გამოხედვა მხნე და მტკიცე მისცემია; თავსაც სულ სხვა გვარად იკავებს.

შემდეგ გაახალგაზდავებული მოხუცი გადაღებულია მოფარიკავეს პოზაში; შემდეგ ის სცდის თავის ძალას გაწვდილ ხელებით სკამის აწევით. ორთავე სურათი მაჩვენებელია კუნთების და ძალოვნების შემატებისა.

ვორონოვის მიერ მოხდენილი ცდები ნათელყოფენ, რომ მის მიერ მიღებული მეთოდი უფრო მეტ ეფექტს ახდენს ადამიანზე და უფრო დამაკმაყოფილებელ შედეგებს იძლევა, ვინემ შტეინახის.

პირველის მეთოდის უპირატესობა მასში გამოიხატება, რომ აქ ადგილი არ აქვს სქესობრივ ფუნქციის ნორმალურ პირობების დარღვევას, როგორც შტეინახის მეთოდში, სადაც აუცილებლად საჭიროა სათესლე ჯირკვლის თესლსადინარ მილის გადასკვნა.

13.

დახკვნა.

ამნაირად ჩვენ გავეცანით მოხუც ორგანიზმის გაახალგაზდავების პირველ ცდებს, აღვნიშნეთ ის მეთოდები, რომლებითაც სარგებლობენ მეცნიერები მოხუცებულობის დასამარცხებლათ. ჩვენ ეხლა უკვე ვიცით, რა არის მიზეზი მოხუცებულობა—სიკვდილისა, ვიცით აგრეთვე, რომ ორგანიზმი განუწყვეტლივ იმუშავებს მოხუცებულობის საწინააღმდეგო ნივთიერებებს, ნივთიერებებს რომლებიც აღდგენენ სიცოცხლე მიმქრალ ქსოვილებს, იწვევენ უჯრედთა მომეტებულ გამრავლებას და მოქმედობენ ნერვიულ სისტემაზედაც. შევნიშნეთ, რომ სასქესო ჯირკვლების მიერ გამომუშავებული ნივთიერებანი მოქმედებენ არა მარტო თავის თავად, არამედ გავლენას ახდენენ შინაგან სეკრეციის დანარჩენ ორგანოებზედ, ამუშავებიებენ მათ მომეტებულად გორმონებს, რით ჰქმნიან რთულ პირობებს ორგანიზმის მოქმედება—საქმიანობაში.

რას გვიკარნახებენ ეს თავდაპირველი ცდები? შეგვიძლიან თუ არა ვიფიქროთ, რომ ადამიანის გონება, რომელმაც მრავალი გამარჯვება იდღესასწაულა ბუნებასთან ბრძოლაში, შესძლებს არა მარტო მოხუცებულობის დაძლევას, არამედ ადამიანს მიანიჭებს მარადიულ სიცოცხლეს, უკვდავებას? თანამედროვე მეცნიერებამ საბოლოოთ გამოარკვია, რომ ყოველ არსებულს აქვს საწყისი და ბოლო, რომ ყოველი იცვლება, იშლება და ღორძინდება. ახალი ქვეყნები ჩნდებიან მსოფლიოში გაბნეულ ატომებისაგან, შემდეგ ვითარდებიან, რომ კვლავ ატომებათ გაიბნენ და დაიშალონ.

უკუნეთი სუფევს ჩვენს უკან, უკუნეთია ჩვენ წინ.

და განა პატარა, მომცრო ჭიალუებს მიწისას, იმ მიწისას, რომელიც თვითონ მზის სისტემის მხოლოდ ხარისხოვან პლანეტას წარმოადგენს და რომელიც თვითონ დაუსრულებელ არსებობის მატარებელი არის, შეგვიძლიან ვიოცნებოთ ჩვენი სხეულის მარადიულ არსებობაზე, როდესაც მარადიულ არსებობას მოკლებულნი არიან უსაზღვრო ცის მნათობნი, ჩვენს დედამიწაზე მრავალჯერ და მრავალჯერ უფრო დიდნი, როდესაც ჩვენ ვიცით, რომ ყოველივეს და ყოველისფერს დასასრული აქვს, რომ არა არის რა მარადიული და მუდმივი.

მოხუცებულობა და სიკვდილი—ეს ორგანიული შედეგია ცოცხალ არსებათა შენობის გართულების. მოხუცებულობით და სიკვდილით ჩვენ ვუზღავთ ბუნებას, რომელმაც შთაგვისახა მრავალ სახიანობა, სიტურფე და სილამაზე, რომელმაც გარშემო შეგვიმკო წარმტაცობით და მრავალფერიანობით.

განა გამოინახება მთელს დედამიწის ზურგზე ეგეთი ადამიანი, რომელმაც გადაუცვალოს პოტენციალურად უკვდავ ერთ უჯრედოვან ორგანიზმს—ამიობას ან ინფუზორიას (რომელიც მატარებელია პრინციპიალურად დაუსრულებელ, მაგრამ უშინაარსო, უშნო, შესაბრალის ცხოვრებისა) თავისი არსებობა, მრავალფეროვანი, სიცოცხლე აღსავსე ნეტარ განცდებით, წარმტაც წუთებით, უსაზღვრო აღმაფრენით, შემკული სილამაზით და სიტურფით, მხოლოდ არა უსაზღვრო, არამედ საზღვარ დადებული?! ადამიანი წარმოადგენს რა მთელ დედამიწის ზურგზე არსებულთ ყველაზე უფრო რთულ, განვითარებულ არსებას, თავის სირთულეს ისყიდავს მით, რომ თვითონვე სწამლავს თავის სათუთ სხეულს გამომუშავებულ შხამებით.

მაშასადამე მოხუცებულობა—სიკვდილი ჩვენს გონებას არ ემორჩილება, მაშასადამე უკვდავება ეს იდეალია, რომელიც წინასწარ ვიცით, რომ არ განხორციელდება.

მხოლოდ ჩვენი ოცნება, რომელიც შეგვიძლიან განვახორციელოთ—ეს შეძლებისა და გვარად სიცოცხლის გახანგძლიერებაა; მეცნიერთა ლტოლვა მიმართულია იმისაკენ, რომ მარადისობას გამოსტაცონ ახალი წამები, ახალი დღეები და წლეები სიცოცხლის გასახანგრძლიერებლად.

და განა დიდ გამარჯვებათ არ ჩაითვლება თუ ადამიანის გონება შესძლებს მარადისობიდან ხელთ იგდოს სიცოცხლის გახანგრძლიერება ერთ მეოთხედ ან ერთ მესამედ ხნოვანების შემატებით, როგორც ეს შესძლო პროფ. შტეინახმა ვირთაგვებისათვის?!!

ეს ოცნება სინამდვილეთ იქცევა მეცნიერთა მეოხებით და ჩვენც სიხარულით, აღფრთოვანებით ვეგებებით ყოველ ახალ მიღწევას, ყოველ ახალ გამარჯვებას, შეძლებისა და გვარად ბუნების დამორჩილების ცდებში.

ტრიფონ ჩუბინიძე.

ქ. პეტროგრადი.
17 კვირიკობისთვე 1923 წელი.

პროვინციაში

ქ. ხენაკი. ოთხშაბათს აგვისტოს 8-ს რკინის გზის საზაფხულო თეატრში გაიმართა ლოთი რკ. გზელის ლიტერატურული გასამართლება თეატრი სავსე იყო ხალხით.

მოსმენილ იქმნა საბრალმდებლო ოქმი, საიდანაც გამოირკვა, რომ რკ. გზელი მეისრე მუშა №, დღიდან პროფესიონალურ მუშაობაში ჩაბმისა, ეწეოდა სისტემატიურ ლოთობას, არღვევდა საზოგადოებრივ წესიერებას და იჩენდა სამსახურში დაუდევრობას საქმისადმი არა ინტერესით დამოკიდებულებას.

ყოველივე ამის შედეგი იყო ის, რომ ერთ მშვენიერ დღეს მისი მიზეზით მატარებელი უნდა დამსხვრეულიყო, რადგანისარი თავის დროზე არ გადაუწევია. მახლობლად მყოფმა მუშამ შესძლო საერთო უბედურების თავიდან აცილება. გარდა ამისა მუშა არ დადიოდა კრებებზე, არ იყო გამსჭვალული თანამედროვე იდეებით და საბჭოთა აღმშენებლობაში არ იღებდა მონაწილეობას.

ბრალდება შეიცავდა 5 მუხლს. დაკითხულ იქმნა მოწმეები. რომლის შემდეგ ექიმმა აჩვენა დამსწრეთ სურათები ლოთი მუშის ცხოვრებიდან. საზოგადოებრივ ბრალმდებელის როლში გამოვიდა ამხ. გ. კაჭარავა იგი ცდილობდა ბრალდებულის მძიმე დანაშაულობის დამტკიცებას და მოითხოვდა მისი, როგორც რევოლიუციის პოსტის—საზოგადოებრივ ცხოვრებიდან მოშორებას, მის წინააღმდეგ სასტიკ ზომების მიღებას.

საზოგადოებრივ დამცველის მოვალეობა იკისრა ამხ. ქ. ნადარეიშვილმა, მან გაარკვია ის სოციალური მიზეზები, რომელმაც წარმოშვა ბრალმდებელის მწვავსი ელემენტები. დამცველმა შემოიტანა წინადადება სასჯელის შემსუბუქების შესახებ. დამსწრე საზოგადოების თხოვნით ბრალდებულის დასაცავად გამოვიდა ამხ. გრიშა ხოფერია. მეტად მიმზიდველი იყო მისი სიტყვა. როგორც ღრმა შინაარსით, აგრეთვე ფორმით. ამხ. გააშუქა ალკოჰოლიზმის წარმომშობი და გამანვითარებელი ფაქტორები:

დაწვრილებით ილაპარაკა კაპიტალისტურ—ბურჟუაზიულ საზოგადოების ტენდენციებზე. ხაზგასმით აღნიშნა საზოგადოებასა და პიროვნებას შორის არსებითი ურთიერთობა და დაასბუთა საზოგადოებაში პიროვნების როლის სინთეტიური თეორია. მოიყვანა მარქსის, ენგელსის და ტროცკის შეხედულებები დანაშაულის შესახებ. დასასრულს ამხ. შეეხო საბჭოთა წესწყობილებასა და მოითხოვა: რკ. გზელი მუშა—ბრალდებულის არა საპყრობილეში ჩასმა, არამედ საავადმყოფოში გაგზავნა ამხ. ხოფერიას სიტყვამ სმენელებზე დასტოვა დიდი შთაბეჭდილება აუდიტორიამაც ტაშით უპასუხა მას.

სასამართლომ გამოიტანა რეზოლიუცია ბრალდებული იქმნას საავადმყოფოში გაწერილი.

ფიცუს პირელი.

წალვერი. აგარაკ წალვერის კულტურული ცხოვრება, თუ კი ასეთი რამის შესახებ შესაძლებელია აქ ლაპარაკი,—უმთავრესად ადგილობრივი თეატრის გარშემო არსებობს. თეატრის შენობა, რომელიც ჯერ კიდევ შარშან სრულიად შეუძლებელს ხდიდა პიესის ოდნავ მაინც გემოვნებით და მთლად დაუმახინჯებლად დადგას,—წელს გაცილებით უკეთ არის მოწყობილი.

წინა წლებში ადგილობრივი თეატრის დეკორაციებს ნაძვის ხის ტოტები შეადგენდენ, წელს კი იმდენად მოხერხებული დეკორაციები არის შეძენილი, რომ შესაძლებელი ხდება მრავალგვარი კომბინაციებით მათი გამოყენება. მსახიობ ქალ-ვაჟთა საპირფარეშოები, ელექტრონული განათება, სკამების ნუმერაცია,—ყოველივე ეს წესიერ სახეს აძლევს აქაურ თეატრს.

წარმოდგენებს უმთავრესად ტფილისის პატარა თეატრის რუსული დრამატიული დასი სდგამს მარგარიტოვის რეჟისორობით. ამ დასს თეატრი წინასწარ შეთანხმებით აღებული აქვს აღმასკომიდან კვირაში სამ ყველაზე უფრო გამოსაძლევ დღეებში; ეს გარემოება თითქმის თეატრს მონოპოლიას ანიჭებს ამ დასს და „ოტსტუპნოების" გამო შესაძლებელია სპეკულიაციაზე ლაპარაკიც. დასის წარმოდგენები უმთავრესად იაფ-ფასიანებია (ხელოვნების თვალსაზრისით); მიუხედავად ამისა ადგილობრივ მოაგარაკეთათვის საკვირველი დარჩა ის გარემოება, თუ როგორ შესძლო მარგარიტოვმა წარმოდგენების ასე გემოვნებით და თითქმის მხატვრულად დადგმა წალვერის სცენაზე.

ქართულმა დრამატიულმა სტუდიამ მხოლოდ ერთი საღამო გამართა და მეორის სამზადისში არიან. სტუდიას არც ქონია მიზნათ აქ წარმოდგენების გამართვა; ისინი უმთავრესად მეცადინეობაში, თუმცა არც იმდენად ინტენსიურში, არიან გართულნი.

ამათ გარდა ადგილობრივი თეატრის ხშირი სტუმრები არიან ნაირნაირი გასტროლიორები, დაწყებული გაზალიურით და გათავებული „ჯადოსანბავშვებით".

თეატრით სარგებლობისათვის ადგილობრივ აღმასკომს მიაქვს 30 პროცენტი შემოსავლისა, რაც საგრძნობი რაოდენობაა და საკვირველია, ნუ თუ თეატრისათვის მეტის გაკეთება ვერ შეიძლო აღმასკომმა, ასეთი პროცენტების აღებით, რომელიც მარტო წელს არ სწარმოებს.

არსებობს აგრეთვე სამკითხველო პოლიტ-განათლების განყოფილებისა, სადაც ჟურნალ-გაზეთები მოიპოება (ამას კი ყველა ჩვენებური სამკითხველო არ გულისხმობს). წელს წალვერში შესაძლებელია წიგნების შოვნაც, რომელიც ორ ადგილას მოიპოება გასაყიდათ და რაც მთავარია და რასაც მოკლებული ივო წალვერი, გაზეთებისაც; გაზეთები რკინის გზის კიოსკს მისდის ყოველდღიურათ (მეორმეორე დღით) და იშოვება როგორც ტფილისის, ისე რუსეთის გამოცემანი.

ჩვენი დროის „კულტურულ" გასართობებიდან წალვერს არ აკლია ლოტოც კი.

სამშაბათს, აგვისტოს 14-ს, ადგილობრივ თეატრში გამართულ იქნა იუმორისტული საღამო: თუ მხედველობაში მივიღებთ მოაგარაკეთა განწყობილებას და ადგილობრივი თეატრის პირობებს, რომლებიც სერიოზული პიესის დადგმას ხელს არ უწყობენ,—ამ, ყოველივე პრეტენზიის გარეშე მყოფ საღამოს გამართვა სავსებით გამართლებულად ჩაითვლება.

საღამო გამართეს ბათომელმა ძალებმა აქ მყოფ ქართულ დრამატიულ სტუდიელთა მონაწილეობით.

პირველად წაკითხულ იქნა „დეკრეტი წალვერს", ადგილ-ადგილ მოხდენილი და ხშირად არც იმდენად მახვილი იუმორი. დადგმულ იქნა „ბრილიანტის ქურდები", რომელშიც ებრაელის როლის ამსრულებელმა კ. პატარიძემ საკმაოდ მხიარულ ხასიათზე დააყენა, ისედაც წვიმიანი ამიდის გამო ცუდათ განწყობილი მოაგარაკენი. შესრულება ბუნებრივი და გადაუჭარბებელი იყო.

ამის შემდეგ გაიმართა დეკლამაცია, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს: ობოლმა მუშამ, ლევან ასათიანმა, შალვა სოსლანმა და ივანე ყიფიანმა. „აბესალომ და ეთერის" კუპლეტები და ხრინაძის ხოროს ნომრები; საღამოს მოხდენილი კონფერანსიე იყო ივანე ყიფიანი.

გოჩა.

წალვერი. სამშაბათს, აგვისტოს 14-ს, ადგილობრივ თეატრში, წალვერში მყოფი სტუდიელები მართავენ უკანასკნელ საღამოს შემდეგ შინაარსით: ფელიპის დრამაღიული ეტიუდი „ფიფი", მიხ. ქორელის დადგმით; „ჰამლეტბურგი"—განმეორებით; —დადგმა კ. მარჯანიშვილისა, „მესაფლავე"—გ. ტაბიძისა ახალი სცენარით და სადეკლამაციო და კონცერტული განყოფილებანი.

— კვირას 12-ს აგვისტოს, ადგილობრივ თეატრში დამსახურებულ მსახიობთა ელისაბედ ჩერქეზიშვილის და ვალერიან გუნიას მონაწილეობით იდგმის კომედია „ხანუმა".

— ფასები ადგილობრივ ბაზარზე ვალიუტის კურსის აწევასთან ერთად მაღლა მიდის. კარაქი—2 მილიონი ფასობს, პური გირ.—250--200 ათასი; შაქარი—1 მილ. ნახევრიდან 2 მილ.

— ახლო მომავლისათვის განზრახული არის ნინო ჩხეიძის გასტროლების გამართვა. განზრახული არის დასადგმელად „საშინელი შურისძიება" მ. ქორელის დადგმით.

— მიუხედავათ იმისა რომ საagარაკო სეზონი მიწურულშია, ბინების ფასი მაინც მაღალი არის. ერთი ოთახი ისევ 100—150 მილ. ფასობს; მოთხოვნილება მცირეა.

— უკანასკნელ დღეებში ამინდი განსაკუთრებით ცუდი შეიქნა; განუწყვეტლივ წვიმს და ღრუბლიანია. მოაგარაკენი მზის სხივების მონატრული შეიქნენ.

სოფ. მაცხოვრის-კარი (აბაშის თემი) ეს სოფელი მდებარეობს დაბა აბაშიდან დასავლეთით ვერს ნახევარის მანძილზე. აქ ბლომად არის ინტელიგენცია, რომელთაც ძალიან უყვართ დიდი სჯაბაასი და საქმიანობა კი სულ ცოტა.

მე მინდა შევეხო ერთ არა სასურველ მოვლენას, რომელსაც ადგილი ქონდა 1 აგვისტოს ამ სოფელში.

სოფელს განზრახული ქონდა მოეწყო წარმოდგენა—წარმოდგენის დასადგმელად მოწვეული ყავდათ სოფ. საგვაზავოს სცენის მოყვარეთა წრე, რომელსაც დავალება ქონდა მოემზადებია ორი პიესა დასადგმელად.

სცენის მოყვარენი შეუდგნენ მომზადებას. მომზადებულ იქნა შემდეგი პიესები. 1) „სინიდისი". დრ. 1 მოქ. მუშათა ცხოვრებიდან პლ. ჯ—ლისა 2) ფარნაოზის მესამე ცოლი" კომ. 1 მოქმედებად გ. შავ—ძისა.

1 აგვისტოს საღამოს 5 საათზე ყველა სცენის მოყვარენი უკვე მაცხოვრის კარში იყვნენ, მაგრამ მომწყობ კომისიის წევრი—რომელიც პირდებოდა რეკვიზიტის მოგვარებას არ ჩანდა და არც არასფერი იყო მომზადებული, როგორც იყო დაიდგა მარტო ერთი პიესა „სინიდისი" და მეორე კი რეკვიზიტის უქონლობის გამო არ დაიდგა.

წარმოდგენის გათავების შემდეგ მომწყობ კომისიის წევრები სცენის მოყვარეთ გაუმასპინძლდნენ ისე, როგორც (კომისიის წევრებს) შეფეროდათ... ამ რიგად შეურაცხყოფილნი სცენის მოყვარენი გაუდგნენ თავიანთ გზას.

ნუ თუ შეფერით იმ ამხანაგებს, როგორიც არიან ალ. ქ—ია და მ. ს—ია ასეთი მოტყვილება?

მე მგონია—ყოველი მოქალაქე რომელსაც ცოტა ოდნავად მაინც გული ეწვის მშრომელ გლეხობაზე, ვალდებულია ჩირაღდანით ხელში წინ გაუძღვეს მას და გამოიყვანოს იგი ნათელზე.

მე მგონია—რომ, ყოველი მოწინავე ამხანაგი ვალდებულია ექებდეს მჭიდრო კავშირს სცენის მოყვარეებთან და სხვ. ამანათებთან, რომ გლეხებს, რომლებიც მთელი კვირის განმავლობაში თავაუღებლივ მიწას დაყურებენ, [illegible], თუ ხდებოდა მის ირგვლივ [illegible] უნდა [illegible] დეს იგი.

ვუსურვებ [illegible] მოწინავე ამხანაგებს შეცდომების გამოსწორებას.

პლ. ჯვარიშელი.

საუბარი გლეხთან

ვიზრუნოთ ჩვენი ცხოვრების გაუმჯობესებისათვის

ჩვენი მიწა ნოყიერია; ის საშვალებას აძლევს მიწის მუშას გამოიკვებოს თავი.

თუ წელიწადი ძალიან ცუდი არ იქნა, ყოველ გლეხს იმდენი მაინც რჩება, რომ შემდეგ მოსავლამდი თავი გაიტანოს.

მაგრამ იცით, რამდენ შრომას ხარჯავს გლეხი, როგორ იღლება ის ერთი ბათმანის პურის ან სიმინდის მოყვანისათვის?

მთელი დღის განმავლობაში, სიცხეში და ავდარში, ურტყამს გლეხი, მიწას თოხს და ფხოკნის მიწას.

ის, რაც შეიძლებოდა გაკეთებულიყო ერთი ან ორი დღის განმავლობაში, კეთდება კვირის ან ორი კვირის განმავლობაში.

რა არის ამის მიზეზი?

ჩვენი უცოდინარობა.

გლეხის სამეურნეო იარაღია უმთავრესად თოხი, ნაჯახი და შუნაური სახნისი. ერთი სიტყვით ის, რაც ასი-ორასი წლის წინათ ქონდა ჩვენს მამაპაპას.

აი ამ იარაღით მუშაობს დღესაც გლეხი.

იშვიათად შეხვდებით ისეთ სოფელს, სადაც ხმარებაში იყოს მანქანები.

მაგალითებმა გვაჩვენეს, რომ მანქანებით დამუშავებული მიწები გაცილებით უფრო მეტ მოსავალს იძლევიან და დროც ძალიან მცირე იხარჯება.

ის საქმე, რომელიც პირველყოფილი საშვალებებით სრულდება, 7—10-ჯერ მეტ დროს მოითხოვს და მაშასადამე გლეხს აღარ უტოვებს დროს იმისათვის, რომ სხვა საქმესაც მიხედოს.

ამ ნაკლის აცილება სულ ადვილათ შეიძლება.

პირველსაჭიროების მანქანების შეძენა ყოველთვის შეუძლია სოფელს თავისი ხარჯით.

რა თქმა უნდა ეს ასე მალე არ იქნება, მაგრამ თუ ორი-სამი წლის განმავლობაში გლეხობა შეუდგება თავიანთ შორის ფულის შეკრებას, თავისუფლათ შესძლებს რამოდენიმე აუცილებელ (მაგალითად პურის და სიმინდის სალეწ, სახნავ და გამთოხნელ) მანქანების შეძენას, მით უფრო, რომ ისინი ძვირი არაა.

ზღაპარში ხდება მხოლოდ ისეთი ამბავი, რომ წერაქვის ერთი დაკვრით შენდება ქალაქები.

სინამდვილეში კი ხდება ასე: თანდათანობით გარჯით და შრომით უმჯობესდება ჩვენი ცხოვრება.

დროა გადავეჩვიოთ მთავრობისაგან ყველაფრის თხოვას იმაში მაინც, რაც შესაძლებელია გაკეთდეს საკუთარი ხელით.

ცხადია, მთავრობა საჭირო დახმარებას გაგვიწევს, მაგრამ ამაზე უმთავრესად მაინც თვით სოფელმა უნდა იზრუნოს.

(მიწის მუშა).

წერილი რედაქციის მიმართ

„რუბიკონის" მე-13 მოთავსებულია ფელეტონი: „მწერალთა კავშირი". ამ წერილის დედა-აზრი არა ერთხელ თქმულა სრულიად საქ. მწერალთა კავშირის ორგანოში („ლომისი") და ჩვენ შევეხებით ამ წერილის შინა მხარეს, რომელიც ანბანური ჭეშმარიტებაა და მისაღებია უსათუოდ. მხოლოდ უნდა აღინიშნოს, რომ წერილის ავტორი რაღაც მოსაზრებით ხელს აფარებს იმ მძიმე მუშაობას, რომელსაც აუტანელ პირობებში აწარმოებდა მწერალთა კავშირი.

მისი ანალიზი, როგორც თითონ ამბობს „სახელდახელოა", მაგრამ ამ „გაკვრითი" წერილში ავტორს თავისი თავი არა ჰყავს დავიწყებული: ეს უფრო ბიოგრაფიული ცნობებია ერთი კაცისა, ვიდრე მიუდგომელი დაფასება მთელი მწერალთა კავშირის.

წერილიდან ისეთი შთაბეჭდილება იქმნება, თითქოს ეს კავშირი ფელეტონის ავტორს შეუქმნია.

კავშირის მუშაობის ნაყოფი კი შედეგია კავშირის კოლექტიური მოღვაწეობისა და ყოველი პირადობა ეწირება საერთო საქმიანობას. ეს არ უნდა დაევიწყა წერილის ავტორს, წინააღმდეგ შემთხვევაში უნდა აღენიშნა არა ის წვრილმანი რომელსაც ავტორი ავადმყოფური თავმოყვარეობით ებღაუჭება, არამედ ის მთავარი საქმიანობა რომელსაც კეთილსინდისიერად და უხმაუროდ აწარმოებდნენ კავშირის თვალსაჩინო წევრები.

ფელეტონის ავტორის ცალმხრივობა იქამდისაც მიდის, რომ მას ეჩვენება, თითქოს, როცა კავშირს მწერლების ერთი ფრთა გაეცალა, კავშირმა გამოსცა მხოლოდ „ზაქ. ჭიჭინაძის ბიოგრაფია და რამდენიმე ნომერი კვირეული გაზეთისა". ყველამ იცის, რომ ამ გაზეთს „ლომისი" ერქვა და იგი გამოვიდა არა „რამდენიმე ნომერი", არამედ 37 ნომერი, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ ორკვირეულ ჟურნალის („ლომისი") 7 ნომერს და „პოეზიის დღეს". და ეს მოხდა მაშინ, როცა სრ. საქ. მწერალთა კავშირს. ავტორისავე სიტყვით, „ცარიელი კასა" დახვდა.

ჩვენ, როგორც მწ. კავშ. ხვედრით დაინტერესებული წევრები, ვამტკიცებთ და ეს წარსული კონფერენციამაც დაადასტურა, რომ კავშირის ყოფიერი მუშაობა („ლომისი") „ხუთშაბათები" და სხ.. ისე არას დროს არ ყოფილა გამართლებული, როგორც ამ გათიშვის შემდგომ.

მწერალთა კავშირს უკვე თავისი ტრადიცია აქვს და თუ მართალია ის ხმები კავშირის გათიანების შესახებ, რომელიც დაჰბადებია მწერალთა **ახალ** კავშირს და რომლის წინააღმდეგიც, რა თქმა უნდა, არ იქნება მწერალთა **ძველი** კავშირი, მაშინ საჭიროა არა ასეთი ცალმხრივობა, რომელსაც იჩენს ფელეტონის ავტორი, არამედ პატიოსანი გული და საერთო საქმისადმი უანგარო სიყვარული.

არ გვინდა დავიჯეროთ ერთი ლიტერატორის შენიშვნა, რომ „ამ ხალხის გამოსწორება არ შეიძლებოდეს"...

ორი.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია.
გამომცემელი—მთავარი კომიტეტი.

დაკარგე უმუშევრობის წიგნაკი მოცემული შრომის ბირჟის საბჭოთა მოსამსახურეთა სექციიდან, ჩაითვალოს გაუქმებულად.

ნინა მიხეილ წულუკიძის ასული.

№ 440.

ტფილისის აღმასრულებელ კომიტეტის
სავალდებულო დადგენილება № 23

9 აგვისტო 1923 წ.

ადგილობრივ გადასახადთა ა. წ. 2 აპრილის ა. კ. აღმასკომისა და სახალხო კომისართა საბჭოს დეკრეტის თანახმად თბილისის აღმასკომის პრეზიდიუმმა დაადგინა:

ა. წ. 15 აგვისტოდან შემოღებულ იქმნას ქალაქში მცხოვრებთა თვითეული გაწერაზე გადასახადი ჩერვონის კაპეიკებში შემდეგი სახით:

1) მუშა-მოსამსახურეთ თვიური ჯამაგირით 10—25 საქონლის მანეთამდე და მათი ოჯახის წევრებს გადახდეს 5 კაპეიკი.

2) მუშა-მოსამსახურეთ თვიური ჯამაგირით 25 საქონლის მანეთის ზევით, მათ ოჯახის წევრებს და დანარჩენ მოქალაქეთ გადახდეს 10 კაპეიკი.

3) სრულიად განთავისუფლდეს გადასახადისაგან:

ა) მუშა-მოსამსახურენი თვიური ჯამაგირით 10 საქონლის მანეთამდე, ოჯახის წევრებით.

ბ) უმუშევარნი სოციალურ-დაზღვევის უფლებით მოსარგებლენი ოჯახის წევრებით.

გ) სოციალურ უზრუნველყოფაზე მყოფნი ინვალიდები და ღარიბ-ღატაკნი ოჯახის წევრებით.

შენიშვნა: ოჯახის წევრად ითვლებიან: ქმარი და ცოლი, თუ თვითეულ მათგანს ცალკე შემოსავალი არ აქვს; შვილები 17 წლამდე და მშობლები საკუთარ შემოსავალს მოკლებულნი.

4. თვით გადამხდელნი და აგრეთვე სახლის პატრონები და კომენდანტები ვალდებულნი არიან სწორი სათანადო ცნობები მიაწოდონ სამისამართო მაგიდის თანამშრომლებს, რომლებიც მცხოვრებთა გაწერას აწარმოებენ.

5. ყალბი ცნობების მიწოდებისათვის დამნაშავენი დაისჯებიან დაჯარიმებით 25 ჩერვონის მანეთამდე, ან და დაპატიმრებით, ადმინისტრატიული წესით, ვადით 1 თვემდე.

აღმასკომის თავმჯდომარე: **ხუხიშვილი.**

მდივანი: **ფალავა.**

№ 90.—2—1.

ეროვნული ბიბლიოთეკა